

Titel:		Dokumenttyp	
Stöd till barn som anhöriga på akutmottagningen		Policy	
Godkänt av: Viktor Ekström/AC	Godkänt den:	2015-12-10	
Kategori: Organisation,	Skapat av: Anette Marklund	Skapat den:	2015-11-06
Granskad av:	Reviderat av:	Reviderat den:	

Innehåll

Syfte	1
Mål	1
Genomförande av rutin för stöd till barn	2
Uppmärksamma	2
Information, råd och stöd	3
Efterlevandestöd	4

Syfte

Att öka tryggheten och säkerheten runt barn som anhöriga.

Mål

Att anhöriga barn görs delaktiga genom att, deras eget behov av information, råd och stöd uppmärksammas.

Enligt 2 g § hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), HSL, ska hälso- och sjukvården särskilt beakta barns behov av information, råd och stöd när förälder eller annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med har

- en psykisk störning eller en psykisk funktionsnedsättning
- en allvarlig fysisk sjukdom eller skada
- ett missbruk av alkohol eller annat beroendeframkallande medel

Detsamma gäller om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med plötsligt avlider.

Landstinget i Uppsala län har utökat tillämpningen av lagen till att också **omfatta syskon** till barn som har en psykisk störning eller psykisk funktionsnedsättning, har en allvarlig fysisk sjukdom eller skada, missbrukar alkohol eller annat beroendeframkallande medel eller **om ett syskon avlider**.

All personal på akutmottagningen är skyldiga att efterfråga barn som anhöriga. Om du får kännedom om eller misstänker att ett barn (<18 år) far illa är du skyldig att göra en anmälan till socialtjänsten enligt Socialtjänstlagen (SoL kap 14 1§).

Genomförande av rutin för stöd till barn som anhöriga

All personal på akuten som möter patienter och deras anhöriga barn och vuxna ska kunna ge anhöriga information, råd och stöd.

Vid varje arbetspass har en undersköterska funktionen anhörigstödjare/stödperson. Den personen finns som resurs för de tillfällen då patientens tillstånd är allvarligt och ansvarig personal inte har möjlighet att vårda patient och ta hand om anhörig samtidigt.

- Uppmärksamma – fråga patienten, anhörig vuxen eller syskon, om det finns barn som anhöriga.

- Information – ge adekvat information om patientens tillstånd på barnets mognadsnivå.
- Råd och stöd – identifiera och tillgodose barnets behov av stöd på kort och långt sikt genom att förmedla kontakt till de stödverksamheter som finns tillgängliga på sjukhuset t.ex. kurator eller sjukhuskyrkan.
- Efterlevandestöd - efterlevande barn får stöd och efterlevandesamtal.
- Dokumentera – notera i Cosmic att det finns barn och vilka aktiviteter som genomförts.

Uppmärksamma

Om du får kännedom om eller misstänker att ett barn (<18 år) far illa är du skyldig att göra en anmälan till socialtjänsten enligt Socialtjänstlagen (SoL kap 14 1§).

Det behöver inte betyda att de vuxna medvetet skadar barnet. Det räcker att det uppmärksammas att de vuxna inte är förmögna i den rådande situationen att sörja för barnets bästa. Socialtjänsten kan då bevilja insatser för att underlätta för familjen.

I de fall barn följer med patienten till akutmottagningen;

- Presentera dig och tala om vilken personal som kommer att vara tillhands.
- Fråga efter föräldrar eller övrigt vuxet nätverk.
- Ta reda på vad som har hänt. Har det t.ex. inträffat en akut händelse eller söker patienten för en känd långvarig sjukdom eller har ett missbruk? Detta för att kunna fånga upp vilket behov av stöd som finns. Olika situationer kräver olika sorters stödinsatser.

I de fall barn inte följer med till akutmottagningen;

- Fråga patienten om hen har minderåriga barn?
- Finns det någon som tar hand om barnet?
- Kan vi ringa efter någon annan vuxen i familjens nätverk?
- Vet barnet vad som har hänt? Är de informerade om sjukdomen eller händelsen?
- Är det en allvarlig situation så bör anhöriga barn och vuxna komma till akuten.

I de fall patienten är okontaktbar och barn inte följer med till akutmottagningen;

- Fråga medföljande anhöriga, ambulanspersonal eller polis om patienten har minderåriga barn?
- Finns det någon som tar hand om barnet?
- Kan vi ringa efter någon annan vuxen i familjens nätverk?
- Vet barnet vad som har hänt? Är de informerade om sjukdomen eller händelsen?
- Är det en allvarlig situation så bör anhöriga barn och vuxna komma till akuten.

OBS! Om vi inte kan få fram uppgifter om huruvida det finns minderåriga barn ska vi vända oss till polisen. De kan hjälpa till att ta fram den informationen.

Information, råd och stöd

I första hand kan det vuxna nätverket runt anhöriga barn behöva information och råd om hur de kan stödja barnen. Vuxna behöver få veta att det är viktigt att prata med sina barn om sjukdomen, vad som händer och att de kan involvera barnen utifrån barnens mognadsgrad.

- Det är oftast bra för barn att vara delaktiga och med egna ögon få se vad som händer. Låt barnen vara med!
- Informera om vad som händer. Berätta vad som pågår med patienten, vad vi gör och varför.
- Ge information på en nivå som barnen kan förstå. Använd t.ex. Ambu-nallen för att visa hur vi tar prover eller EKG. I leklådan finns det fler leksaker, böcker, kriterior och papper som kan användas för både lek och förståelse. Var även lyhörd för de äldre barnens behov.
- Ge barnen möjlighet att ställa sina egna frågor. Var noga med att enbart svara på de frågor som barnen har. "Jag vet inte" är också ett svar. Låt barnen tala om sina egna intryck. LYSSNA! Det är vanligt att barn känner skuld när föräldrar drabbas av sjukdom. Kom ihåg att det är ingens fel, särskilt inte barnens.
- Ta hänsyn till att barn inte orkar "vara i situationen" på samma vis som en vuxen. Barn behöver få pausa genom att lämna den rådande situationen och i stället få ägna sig en stund åt något som är tryggt och vant. Det kan t.ex. vara en egen lek, en favoritbok/film eller stänga av omvärlden en stund med musik i öronen.
- Reaktionen på händelsen kan vara olika. Inga känslor är fel!
- Erbjud och förmedla kontakt till kurator som är en del av sjukhusets krisstöd. Kurator finns tillgänglig måndag-fredag kl.08-16.30. Sök via växel.
- Sjukhuskyrkan är en också del av sjukhusets krisstöd med beredskap kl.08-23 varje dag, året om. Sök via växel.

På akutrummet och anhörigrummet;

- På anhörigrummet kan man passa på att ta in leklådan där det finns fler leksaker, böcker, kriterior och papper som kan användas för både lek och förståelse. Var även lyhörd för de äldre barnens behov.
- Använd inga omskrivningar. Var sanningsenlig om hur allvarligt läget är. "Din pappa får hjälp att andas och därför har han en slang i munnen". "Det är jätteviktigt att din mamma ligger stilla. Därför ligger hon på en bräda med remmar runt sig".
- Barnen erbjuds att gå in på akutrummet, se policydokument **Anhörigs närvaro på akutrummet**, tillsammans med anhörigstödjaren och det vuxna nätverket.
- Det är viktigt att vi förbereder barnen på hur patienten ser ut t.ex. intuberad patient eller uppkopplad till diverse apparater. Förbered också barnen på hur det ser ut på akutrummet och att det kan ligga fler patienter där.
- Stöd de vuxna i att våga låta barnen vara med! De vuxna behöver ge sitt medgivande till att låta barnen vara delaktiga.
- **LÄMNA ALDRIG BARNET ENSAMT!**

Om patienten läggs in på en IVA-avdelning eller går direkt till operation följer vi med för att rapportera över anhöriga barn till mottagande personal. Mottagande personal tar över ansvaret för att barnet får ett fortsatt stöd.

Om patienten går hem från akutmottagningen och det finns barn som har behov av stöd, medföljande eller hemmavarande, så erbjuder och förmedlar vi kontakt till kurator eller sjukhuskyrkan.

Vi kan också förmedla kontakt till kommunens stödverksamheter som t.ex. Trappan, Nexus eller Anhörigcentrum. Utifrån behoven informerar och förmedlar vi också kontakt till frivilligorganisationer och intresseföreningar som t.ex. Ung Cancer, Brottsofferjouren, BRIS med flera.

För att kvalitetssäkra stödet till anhöriga, är det viktigt med avlastning för stödpersoner. Det sker genom möjlighet till avlastande samtal med operativ gruppchef/LAS eller egen gruppchef. Se Kvalitetshandboken: "Avlastning för stödperson". Fyll alltid i den orange lappen och meddela operativ gruppchef/LAS när anhöriga lämnar akuten och du avslutat ditt anhörigstöd.

Efterlevandestöd

- Följ policydokument **Stöd till vuxna anhöriga på akutmottagningen**.
- När barn blir efterlevande anhöriga kontaktar vi **alltid** sjukhuskyrkan. Sjukhuskyrkan är en del av sjukhusets krisstöd med beredskap kl.08-23 varje dag, året om. Sök via växeln.
- Anhörigstödjaren stannar kvar hos anhöriga och är med när läkaren lämnar besked om att patienten avlidit. Vi är noga med att inte använda några omskrivningar för död. Små barn kan behöva hjälp att översätta för att förstå vad som har skett. "Din mammas hjärta stannade, därför dog hon". För små barn kan man behöva förtydliga genom att t.ex. lyssna på ett hjärta som slår och att lyssna på mammas hjärta som inte slår eller känna efter andedräkten.
- Att få ta avsked av den döde är särskilt viktigt vid plötslig död. Förstår barnet att någon är död då kan hen börja sörja. Erfarenhet visar att det som regel är bra för barnen att vara med. Men det kräver noggrann förberedelse och trygg närvaro av andra vuxna i det egna nätverket och/eller personal under stunden tillsammans med den döde. Tvinga aldrig ett barn till avsked. Även om hen inte följer med in på visningsrummet så är hen ändå delaktiga om de väntar utanför.
- Erbjud alltid kontakt till kurator som är en del av sjukhusets krisstöd. Kurator finns tillgänglig måndag-fredag kl.08-16.30.
- Erbjud efterlevandesamtal enligt rutiner, även till barnet. När det gäller barn 0-12 år görs återkopplingen till det vuxna nätverket. Om de vuxna anser det lämpligt kan barnet t.ex. vara med i samtalet via högtalartelefon. Barn mellan 13-18 år bör få möjlighet till eget samtal efter medgivande från vuxen vårdnadshavare.
- Innan anhöriga barn går hem ska de äldre få med sig en egen mapp. Alla barn får också med sig en Ambu-Nalle och någon av böckerna "Hej då, farmor!" eller "Farfar och lammen". Tänk på att vi alla blir väldigt små i dessa situationer så även större barn kan behöva tröst likaväl som ett litet.
- I samband med återkopplingen efter 3 månader informerar och förmedlar vi kontakt till Zebragrupper och Randiga Huset för barn i sorg.

För att kvalitetssäkra stödet till anhöriga, är det viktigt med avlastning för stödpersoner. Det sker genom möjlighet till avlastande samtal med operativ gruppchef/LAS eller egen gruppchef. Se Kvalitetshandboken: "Avlastning för stödperson". Meddela operativ gruppchef/LAS när anhöriga lämnar akuten och du avslutat ditt anhörigstöd.